

FIGUREN RONDOM KONINGIN WILHELMINA

De geheime recherche

Den avond vóór den dag, waarop Hare Majesteit de Koningin in 1924 een bezoek bracht aan Zierikzee, nam ik in die stad mijn intrek in het hotel Smalheer. Toen ik eenigen tijd in de gelagkamer had vertoefd, traden een paarforsch gebouwde personen binnen, die zich in het nachtregerister lieten inschrijven als houtkoopters. Zoodra ze hun kamers hadden bezichtigd, informeerden ze bij meneer Smalheer, waar de burgemeester woonde en daarop vertrokken ze. We zagen ze dien avond niet terug. Onwillekeurig liep het gesprek daar in de gelagkamer ook over deze beide heeren.

Het werd vreemd gevonden, dat een paar houtkoopters onmiddellijk na hun aankomst den burgemeester moesten spreken en de gedachte werd geopperd, of we hier niet te doen hadden met een paar leden van de geheime recherche. In deze meening werden we versterkt, toen we den volgenden morgen aan het ontbijt ook onze beide vrienden de houtkoopters aantroffen. Het bleken een paar gezellige pratere te zijn en om ons vermoeden tot zekerheid te brengen, brachten we het gesprek op het dien dag te verwachten koninklijk bezoek.

„We treffen dat wel vaker,” zei toen één der heeren, „ik herinner me nog dat ik enkele jaren geleden voor een zakenreis in Noorwegen en Zweden vertoefde en daar de koningin meermalen heb gezien.” In Abisko had hij zelfs van tamelijk dichtbij nog een grap meegemaakt, die hij ons vertelde. De fotografen waren daar in het verre Abisko natuurlijk op hun post. Ze hadden de verre reis van Holland naar Lapland gemaakt, om hun bladen van fraaie foto's te kunnen voorzien. De Vorstelijke familie was echter van die begluring door de lens weinig gediend en daardoor waren de heeren vaak genoodzaakt allerlei listen te baat te nemen. Eén hunner had zich op zekeren dag verschanst in een kuil, die zich op korten afstand van het vorstelijk verblijf bevond. Hij zat daar schitterend en kon al de bewegingen der Hooge Gasten op de gevoelige plaat vastleggen. Plotseling had hij een buitenkansje. Prins Hendrik verliet het verblijf aan de achterzijde en de fotograaf, verrukt over zoo'n meevaller, begon uit alle macht te filmen. Daardoor drong het niet voldoende tot hem door, dat de Prins zijn schreden richtte naar den kuil. Wat schrok Z. K. H. toen hij daar plotseling in dien kuil een man ontdekte met een filmtoestel. Maar de ontdekte schrok nog meer en stamelde allerlei verontschuldigungen. De Prins liet hem gaan, met het uitdrukkelijke gebod zich niet weer in de nabijheid van het Vorstelijk verblijf te vertoonen.

Een der gasten maakte de opmerking, dat de heeren hun houtvoorraden nogal ver weg hadden, als ze er zelfs voor naar Abisko reisden, waarop de betrokkene antwoordde: „Och ja een koopman gaat daar, waar hij de beste zaken kan doen.”

Na het ontbijt vertrokken de heeren en heel den dag kon ik ze nu hier en dan daar in de stad signaleeren, maar steeds op plaatsen, waar veel volk bijeen was.

En toen 's middags om vier uur de „Minister Heemskerck,” waarmee Hare Majesteit naar Vlissingen zou varen, in de haven lag, zag ik onze beide houtkoopters

rustig langs de kade wandelen en zich aan boord van het schip begeven, waar ze over de verschaning stonden te kijken, toen H. M. bij het schip arriveerde.

De laatste twijfel of we hier met leden van de geheime recherche te doen hadden was toen verdwenen. Niet altijd is er een geheime bewakingsdienst geweest. Van meetaf heeft onze Koningin zich volkomen veilig gevoeld te midden van Haar volk en bestond er volstrekt geen aanleiding tot een speciale bewaking.

Doch toen er omstreeks 1908 in het buitenland veront-rustende gebeurtenissen voorvielen, o.a. te Lissabon, heeft de Regeering met kracht en klem aangedrongen op de instelling van een specialen veiligheidsdienst.

Hoewel Hare Majesteit het ook toen nog overbodig achtte, heeft Zij er toch in berust, en zoo is toen de geheime recherche ingesteld.

Het behoeft geen betoog, dat de taak van de leden van den veiligheidsdienst een zeer verantwoordelijke is.

Het corps van de geheime recherche is dan ook samengesteld uit hoogst bekwame rechercheurs.

Wanneer de Koningin op het Loo verblijf houdt, surveilleeren zij in den omtrek van het paleis, zij houden toezicht op de internationale treinen, die te Apeldoorn stoppen, en wanneer Hare Majesteit uitrijdt vergezellen zij Haar, doch op verren afstand en altijd zóó, dat noch de Koningin noch het publiek iets van hun aanwezigheid bemerkt. Doch ondertusschen zijn ze present en niets ontsnapt aan hun wakend en speurend oog. Wie op zijn zwerftochten in de omgeving van Apeldoorn terecht komt en zich in de nabijheid van Het Loo argeloos in het groene gras neerzet, om uit te rusten in de koele schaduw van het geboomte, heeft alle kans door één der heeren te worden aangehouden. Het is in zoo'n geval maar zaak zich duidelijk te kunnen legitimeeren, want er valt met deze heeren niet te spotten.

Dat is ook heel goed, want Vorstin en volk vertrouwen op deze mannen en al kunnen we met een variant op psalm 127 zeggen: Zoo de Heere onze Koningin niet bewaakt tevergeefs waakt de rechercheur, dit neemt toch niet weg, dat zij op een vertrouwenspost staan en dat zij al het mogelijke moeten doen, om te zorgen, dat onze Koningin Zich vrij en veilig kan bewegen. Het is eigenaardig, dat heel deze speciale bewakingsdienst min of meer buiten het Hof omgaat, al wordt er natuurlijk steeds voeling gehouden tusschen het Paleis en de geheime politie.

Dit ligt ook in den aard der zaak, waar de rechercheurs natuurlijk geregeld op de hoogte gehouden moeten worden van de bewegingen der Koningin. Zij zijn zelfs de eersten, die met een voorgenomen reis in kennis worden gesteld, omdat zij gelegenheid moeten hebben tijdig hun maatregelen te nemen.

Deze mannen behooren tot die figuren rondom onze Koningin, die min of meer in de schaduw der bescheidenheid wegschuilen en die daar op den achtergrond, zonder eenige luidruchtigheid, hun zeer gewichtig werk doen.

Het is een groot voorrecht, dat in Nederland de Vorstelijke familie zich zoo vrij en ongedwongen kan bewegen en dat er nooit vrees behoeft te zijn, dat een misdadige hand hen naar het leven zal staan. Toch mag dit feit niet tot roekeloosheid aanleiding geven en daarom is het goed, dat een aantal betrouwbare en bekwame mannen geheel onopvallend de wacht houden rondom Koningin Wilhelmina.

P. DE Z. J.Gz.